

Rosyjski system przypadków

Sześć przypadków, do czego służą, i końcówki, które spotkasz najczęściej.

Przypadek pokazuje rolę słowa w zdaniu — ideę znasz z polskiego. Rosyjski rozwiązuje ją jednak inaczej w szczegółach: inne końcówki, inne przyimki, inne nawyki. Ucz się końcówki razem z jej zadaniem — osobno każde z nich sprawia, że system wydaje się dowolny.

Sześć przypadków na jeden rzut oka

Przypadek	Pytania	Główne zadanie	Przykład
Mianownik	кто? что?	Podmiot — forma nazywająca	Книга на столе. — Książka jest na stole.
Biernik	кого? что?	Dopełnienie bliższe i cel po в/на	Я читаю книгу. — Czytam książkę.
Dopełniacz	кого? чего?	Przynależność, brak, ilość, pochodzenie	Нет книги. — Nie ma książki.
Celownik	кому? чему?	Odbiorca, osoba, która czegoś doświadcza	Я помогаю брату. — Pomagam bratu.
Narzędnik	кем? чем?	Narzędzie i towarzystwo	Я пишу ручкой. — Piszę długopisem.
Miejscownik	о ком? о чём?	Temat rozmowy i stałe miejsce	Я в школе. — Jestem w szkole.

Typowe końcówki liczby pojedynczej

Przypadek	Męski: spółgł. / -й, -ь	Nijaki -o / -e	Żeński -a / -я	Żeński -ь
M.	— / -й, -ь	-o / -e	-a / -я	-ь
B.	M. gdy nieżywotny, D. gdy żywotny	jak M.	-y / -ю	jak M.
D.	-a / -я	-a / -я	-ы / -и	-и
C.	-y / -ю	-y / -ю	-e	-и
N.	-ом / -ем	-ом / -ем	-ой / -ей	-ью
Ms.	-e	-e	-e	-и

Najpożyteczniejszy nawyk

Ucz się czasownika razem z pytaniem i przypadkiem, nie osobno: помогать кому? + celownik. Она интересуется историей — интересоваться чем? + narzędnik. Pytanie to zwięzła etykieta całego wzoru.

Po jednym rzeczowniku każdego typu, wszystkie przypadki

Przypadek	стол (m.)	музей (m.)	окно (n.)	книга (f.)	дверь (f.)
M.	стол	музей	окно	книга	дверь
B.	стол	музей	окно	книгу	дверь
D.	стола	музея	окна	книги	двери
C.	столу	музею	окну	книге	двери
N.	столом	музеем	окном	книгой	дверью
Ms.	столе	музее	окне	книге	двери

Typowe końcówki liczby mnogiej

Przypadek	Częste końcówki	Warto wiedzieć
M.	-ы / -и, nijaki często -а / -я	sporo nieregularności w poszczególnych słowach
B.	M. gdy nieżywotny, D. gdy żywotny	dotyczy wszystkich rodzajów
D.	-ов / -ев / -ей albo brak końcówki	najmniej przewidywalna forma – ucz się przy każdym słowie
C.	-ам / -ям	zwykle regularna
N.	-ами / -ями	zwykle regularna
Ms.	-ах / -ях	zwykle regularna

Przyimki według przypadków, którymi rządzą

Przypadek	Najczęstsze przyimki
Biernik	в, на (cel); через, про, за, под
Dopełniacz	без, для, до, из, от, с, у, около, после, кроме, вокруг, напротив
Celownik	к, по, благодаря, вопреки, навстречу
Narzędnik	с, за, под, над, перед, между
Miejscownik	о / об / обо, в, на, при

Niektóre przyimki powtarzają się, bo przypadek zmienia związek: с работы (z pracy – dopełniacz) obok с другом (z przyjacielem – narzędnik).

Pary kontrastów warte zapamiętania

Wzór A	Wzór B	Co się zmienia
Я в школе.	Я иду в школу.	miejsce (Ms.) vs cel (B.)
У меня есть вопрос.	У меня нет вопроса.	istnienie vs brak (D.)
Я читал книгу.	Я прочитал книгу.	proces vs ukończona całość

Nie oczekuj, że jedna końcówka znaczy jedno

стола to raz dopełniacz liczby pojedynczej (нет стола – nie ma stołu), raz część wyrażenia ilościowego (два стола – dwa stoły). Końcówki to sygnały działające razem z przyimkami, żywotnością i szykiem – nie samodzielne tłumaczenia.